

28 февруари 2020 г., град Стара Загора

○ **РЕАЛИЗАЦИЯ НА
ПУБЛИЧНИ ПОЛИТИКИ,
ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И
УПРАВЛЕНИЕ В ОБЛАСТТА
НА ЕНЕРГИЙНАТА
ЕФЕКТИВНОСТ**

ПРОЕКТ "Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство в областта на енергийната ефективност"

**РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНИ ПРОУЧВАНИЯ И
ИЗСЛЕДВАНИЯ ОТНОСНО ЕФЕКТИВНОСТТА НА
ЗАКОНОВАТА СРЕДА В ОБЛАСТТА НА
ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ И
ВЪЗОБНОВЯЕМИТЕ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ
ВЪРХУ БИЗНЕС СТРУКТУРИТЕ.**

ДИМИТЪР БАЕВ, БСК

Дейност 1 „Извършване на проучвания и изследвания относно ефективността на законовата среда в областта на енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници върху бизнес структурите“

Описание:

- Анкетни проучвания и срещи с бизнеса и енергийни експерти с акцент върху тежестта и ефективността на контролните функции от страна на администрациите.
- Обработка и анализ на получените данни и информация.
- Становище и предложения до Министерството на енергетиката, други, свързани с тематиката министерства и АУЕР.

ПОДГОТОВКА

1. *Определяне на целеви групи от заинтересовани участници на пазара за енергийни услуги:*
  - Крайни потребители;
  - Търговци на енергия (задължени лица по ЗЕЕ);
  - Енергийни одитори;
  - Неправителствени организации в областта на енергийната ефективност и ВЕИ;
2. *Подготовка на варианти на въпросници по целеви групи*
3. *Структура на въпросниците*
  - Характеристики на адресанта;
  - Степен за познание на Европейското и национално законодателство в областта на ЕЕ и ВЕИ;
  - Оценка на готовността за изпълнение на задълженията по ЗЕЕ;
  - Оценка на процедурите и ползите от провежданите обследвания за ЕЕ;
  - Оценка за формите и възможностите за финансиране на проекти за ЕЕ;
  - Проблеми и предложения по темата

**Въпросникът е разпространен с
664 индивидуални имейли
до представители на четирите групи респонденти**

**Разпределение на имейлите, изпратени до четирите
групи респонденти**

Търговци на енергия

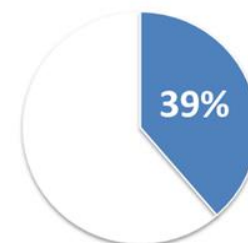
НПО

Одитори

Крайни потребители

За допълнително уточняване на предварително получените резултати от анкетното проучване, на 10 и 11 април 2019 г. в заседателната зала на БСК се проведе:

Дискусии със заинтересованите страни, в които взеха участие 53 специалисти от различни организации и институции.

Дискусиите бяха фокусирани върху:

- изпълнение на задълженията на търговците на енергия;
- възможностите за осъществяване на проекти (съвместни дейности) с доставчици на оборудване;
- отразяване на гледните точки на крайните потребители, енергийните одитори и неправителствените организации в областта на енергийната ефективност.

Обобщени резултати

Получени са 63 отговора, които представляват 95% от общия брой изпратени електронни анкетни запитвания. Процентът на отговорите е в границите на очаквана допустимост за този вид изследване.

Разпределение на отговорите по групи анкетирувани

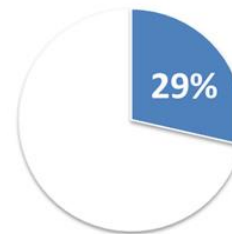
Търговци на енергия

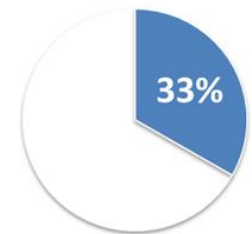
НПО

Одитори

Крайни потребители

- Преобладават отговорите от крайни потребители, една трета от всички отговорили;
- Съотношението между отговорите по групи анкетирувани съответства на структурата на изпратените електронни съобщения.

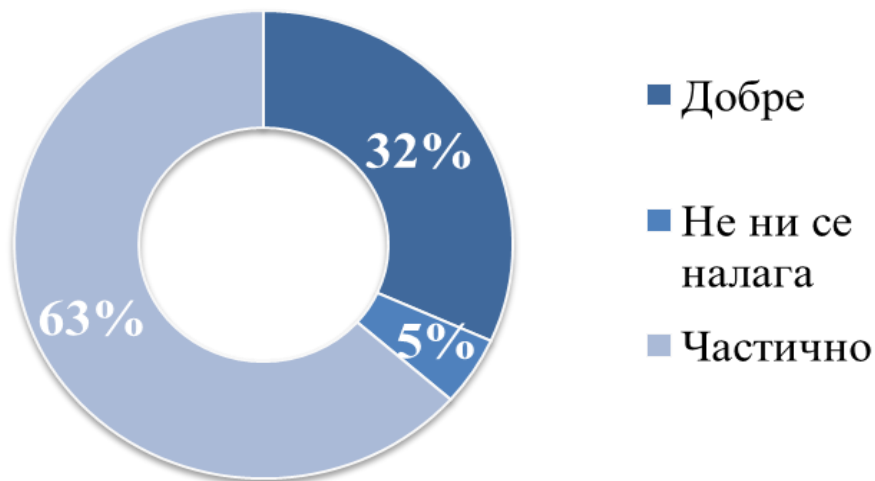

РЕЗУЛТАТИ ПО ВИДОВЕ ПОСТАВЕНИ ВЪПРОСИ

Европейско и национално законодателство

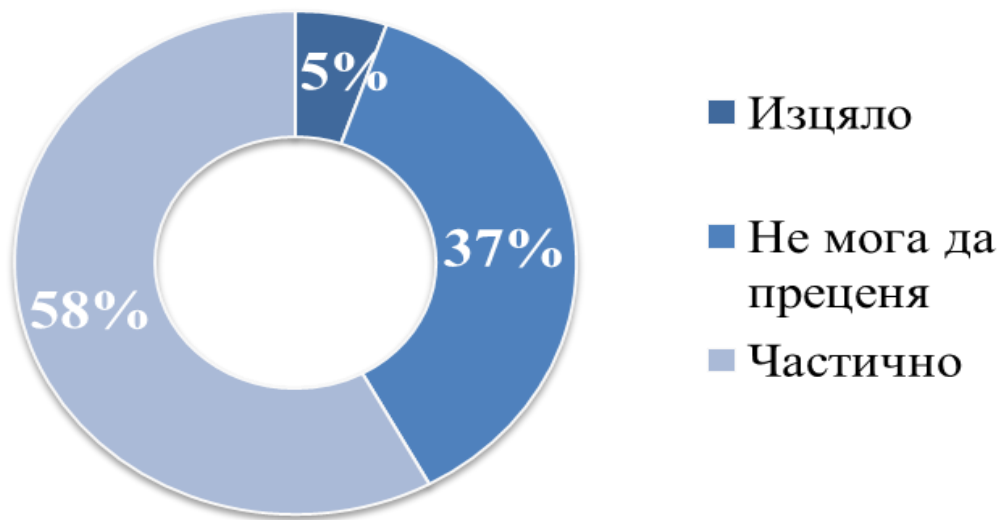
Степен на познаване на Директивите на ЕС в областта на енергийната ефективност

- две трети (63%) оценяват, че са запознати частично
- една трета – са добре запознати

Европейско и национално законодателство

Степен, в която българското законодателство в областта на енергийната ефективност съответства на европейското

Удостоверения за енергийни спестявания

Оценка за структурата и съдържанието на документите, регламентиращи подготовката и издаването на удостоверения за енергийни спестявания

- За 40.5% документите са добре структурирани, разбираеми и удобни за прилагане;
- Други 40.5% са на противоположно мнение, че документите са:
  - трудно разбираеми;
  - има неясноти и нееднозначности, както в документите, така и в тълкуването им от страна на администрацията.
- Една пета нямат мнение по темата.

Договори с гарантиран резултат

Ефективност на договорите с гарантиран резултат

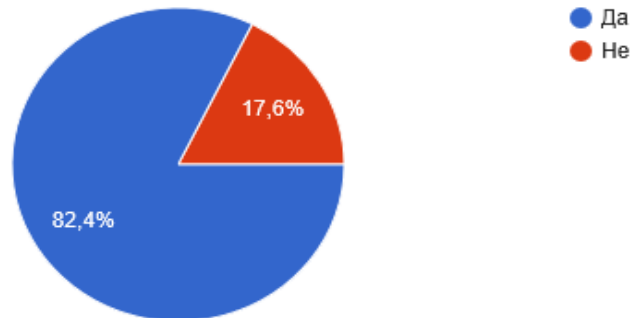

- Договорите с гарантиран резултат са малко познати като енергийно ефективни решения и механизъм за постигане на енергийни спестявания.
- 43% от анкетираните нямат достатъчно информация за да формират мнение;
- За същото количество договорите с гарантиран резултат не са ефективни;
- Едва за 14% - те са били приложени и са дали положителен резултат

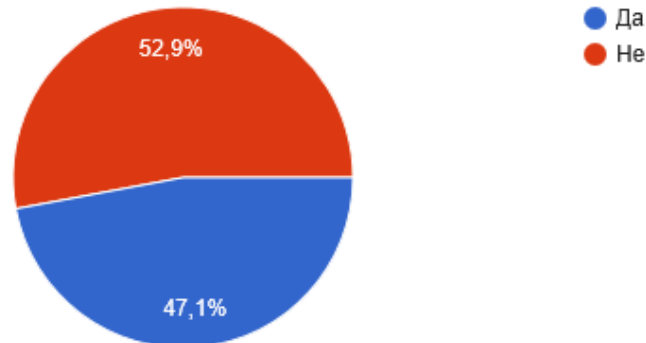
Становищата на търговците на енергия

Индивидуална цел за енергийни спестявания

Търговци на енергия, притежаващи индивидуална цел за енергийни спестявания

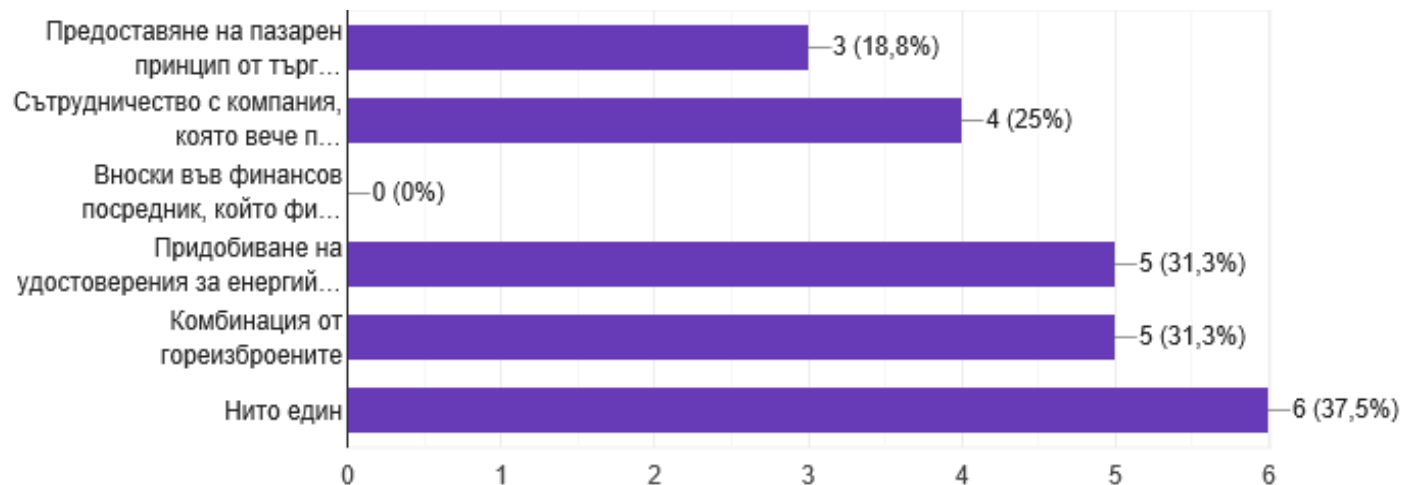
Търговци на енергия, имащи практика на изпълнение и доказване на индивидуални цели за енергийни спестявания

- В големи индустриални и търговски структури е налична обща практики и процедури за извършване на обследвания и доказване на спестявания, за които се изготвят доклад, издава се удостоверение, с което се покриват индивидуалните цели.
- Самостоятелни предприятие предпочитат използването на налични договорни отношения с фирми за обследване за енергийна ефективност с цел доказване на енергийни спестявания.

Становищата на търговците на енергия

Механизми за постигане на индивидуалните цели, подходящи за търговците на енергия

- Над 1/3 от анкетираните не виждат подходящ механизъм за постигане на индивидуалните цели за енергийни спестявания.
  - С най-голяма популярност се ползват комбинацията от механизми и придобиването на удостоверения за енергийна ефективност (по 31% от отговорилите са посочили тези механизми).
  - Една четвърт от търговците на енергия разчитат на сътрудничество с компания, която вече предоставя на пазарен принцип енергоефективни технологии и услуги на крайните потребители, включително договори с гарантиран резултат.
  - Една пета (18.8%) от тях предоставят на пазарен принцип на енергоефективни технологии и услуги на крайните потребители, включително договори с гарантиран резултат.
- За нито един от анкетираните търговци на енергия не представлява интерес използването на финансовите механизми чрез осъществяване на вноски във финансов посредник, който да финансира проекти за енергийна ефективност

Становищата на търговците на енергия

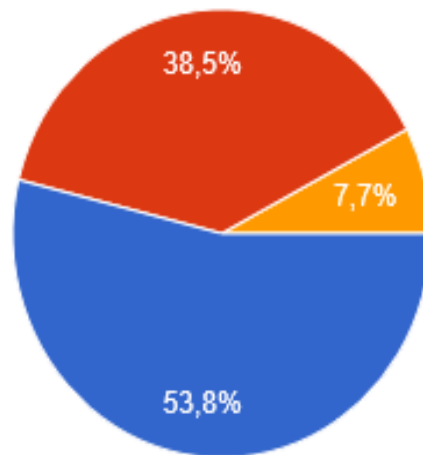
Постигане на индивидуалните цели - проблеми

Търговците на енергия споделят, че:

- механизмите за постигане на индивидуалните цели са свързани с допълнителни разходи;
- те срещат значителни проблеми при предоставяне на енергийни услуги на пазарен принцип поради липсата на икономически интерес и търсене от страна на крайните клиенти;
- не е разработен, предложен и внедрен механизъм за отчитане на средства за инвестиции от страна на крайните клиенти;
- неясноти при използването на вноски във фонд (финансов посредник) или за покупката на удостоверения за енергийни спестявания.

Становищата на търговците на енергия

Оценка на структурата и съдържанието на документите, регламентиращи подготовката и издаването на удостоверения за енергийни спестявания

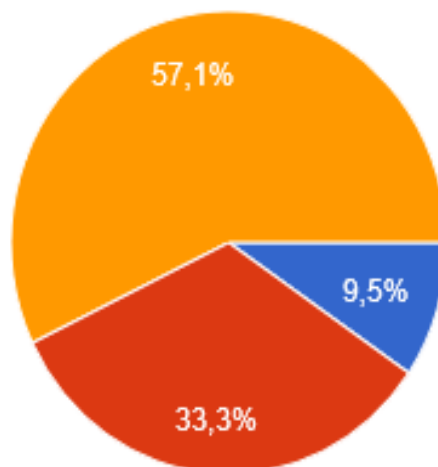
- Добре структурирани, разбираеми и удобни за прилагане
- Трудно разбираеми, има неясноти и нееднозначности, както в документите, така и в тълкуването им от страна на администрацията
- Не проявяваме интерес към тази дейност поради неблагоприятно съотношение на възможните разходи и ползи за нас от нея

Повече от половината считат, че документите са добре структурирани, разбираеми и удобни за прилагане.

Становища на крайни потребители

Оценка за ползата от извършените обследвания за енергийна ефективност съгласно изискванията на закона

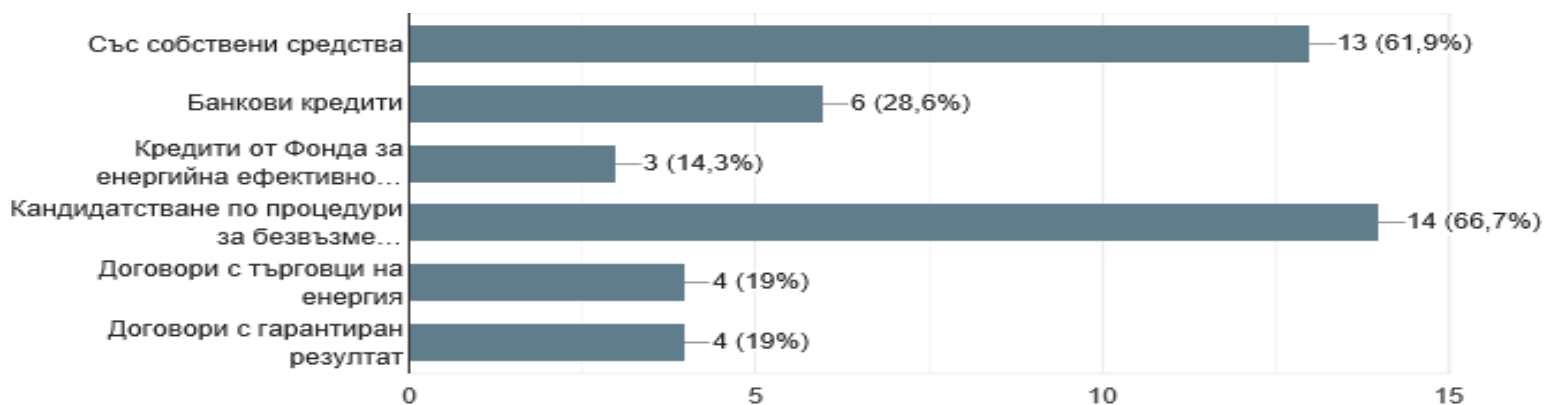

- Висока оценка - насочват ни към разработването и реализацията на ефективна дългосрочна програма за повишаване на енергийната е...
- Положително - помагат ни да решим текущи проблеми на енергопотреблението
- Не особено високо - само изпълняваме задълженията си по закона, без да получаваме нови за нас решения

- Само за 43% провеждането на обследвания за енергийна ефективност водят до положителни решения и решаване на текущи проблеми при енергопотреблението.
- За 57% обследванията представляват допълнителна тежест, която не води до производствени и технологични решения в областта на енергийната ефективност.

Становища на крайни потребители

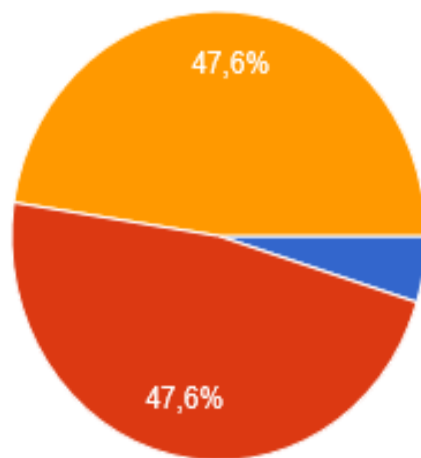
Предпочитани форми за финансиране на мерки за енергийна ефективност

- Предпочитана - кандидатстването по процедури за безвъзмездно финансиране - 67%;
- Със собствени средства - 62%;
- С най-малка популярност - кредити от Фонда за енергийна ефективност и възобновяеми източници - 14%;
- Еднаква е степента на интерес - финансиране с помощта на договори с търговци на енергия и договори с гарантиран резултат по 19%.

Становища на крайни потребители

Оценка за сложността на процедурите за безвъзмездно финансиране

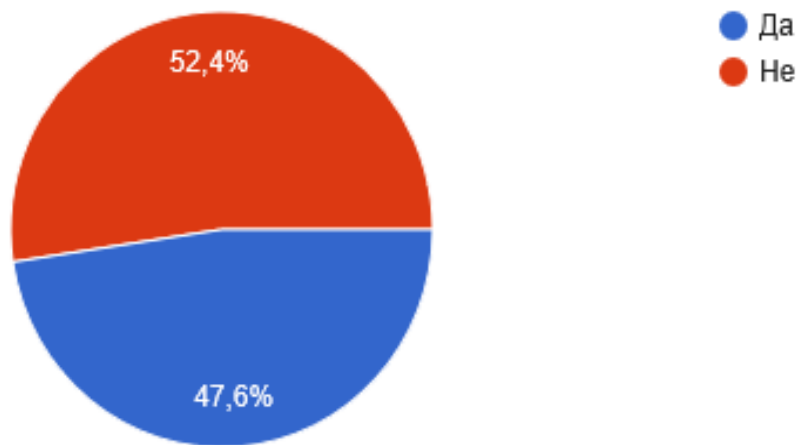

- Това е предпочитана възможност и ние разполагаме със собствен капацитет за подготовка на документите за кандидатстване
- Това е предпочитана възможност, но се налага да търсим външни консултанти за подготовка на документите за кандидатстване
- Процедурите са сложни, подготовката - трудоемка, сроковете за изпълнение са разте...

- Почти половината ползват допълнителна консултантска помощ за подготовката на документите за кандидатстване;
- Единствено в групата на големите предприятия част от респондентите разполагат със собствен капацитет за кандидатстване.

Становища на крайни потребители

*Проявен интерес към търговията с удостоверения
за енергийни спестявания/прехвърляне на
удостоверения за енергийни спестявания*

Становища на крайни потребители

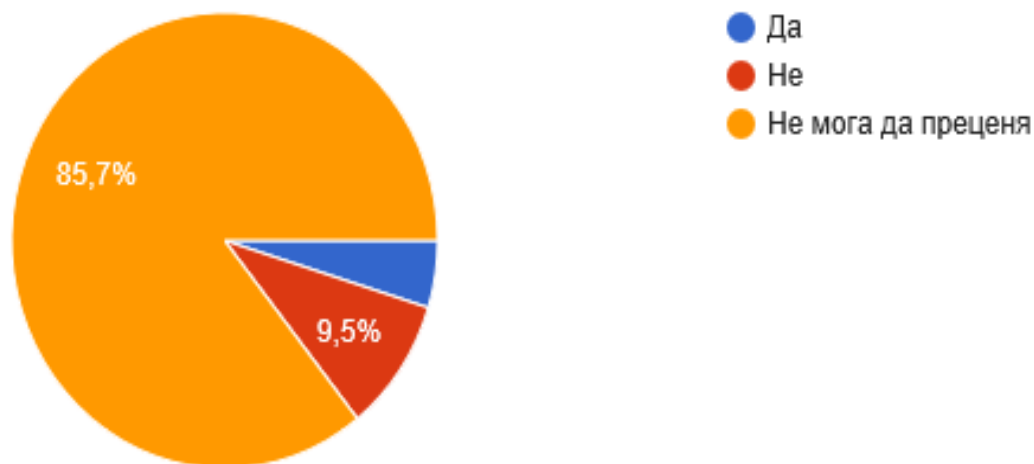
Проблеми и затруднения, които предприятията срещат във връзка с изпълнението на задълженията си за извършване на обследвания за енергийна ефективност и управление на потреблението на енергия

- Водещи за предприятията проблеми и затруднения са:
  - допълнителните разходи на средства (30%)
  - труд (19%);
- Значителни са затрудненията и от технологични причини:
  - липса на достатъчно точна информация за използваното оборудване и режимите на работата му -13%;
  - липсата на достатъчно развита система за енергиен мониторинг - 11%;
- Предприятията практически не срещат трудности при избора на качествен енергиен одитор, но едновременно с това не получават одит с нови за тях изводи и предложения - 13%.

Становища на крайни потребители

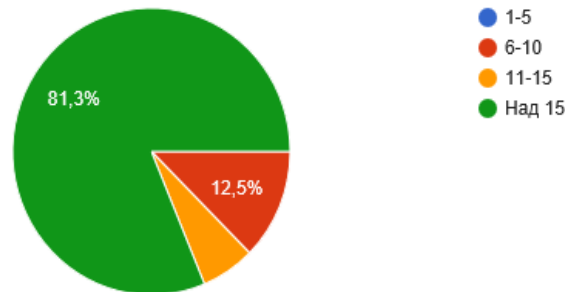
Оценка за ефективността на договорите с гарантиран резултат

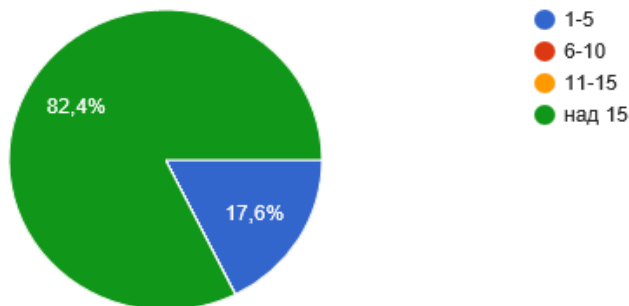
- **Едва 5% имат опит с договорите с гарантиран резултат.**
- **85% не са достатъчно информирани и не могат да преценят тяхната ефективност.**

Становища на енергийните одитори

Изпълнени обследвания за енергийна ефективност съгласно изискванията на ЗЕЕ за периода 2016-2018 гг

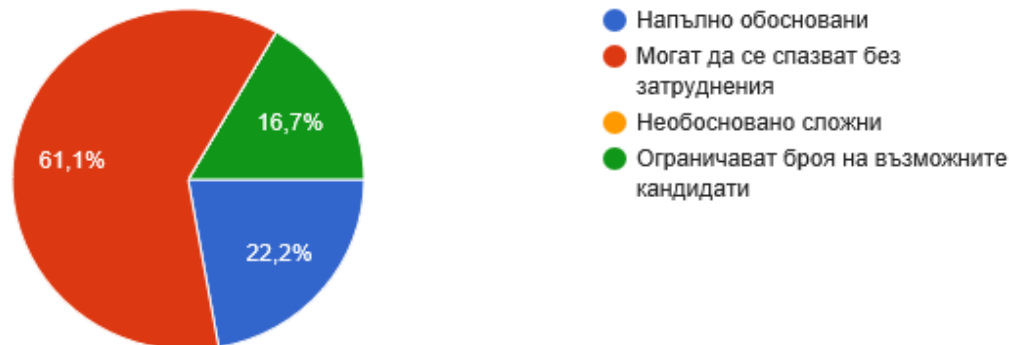
Изпълнени енергийни одити по образец за периода 2016-2018 гг. по процедури за безвъзмездно финансиране

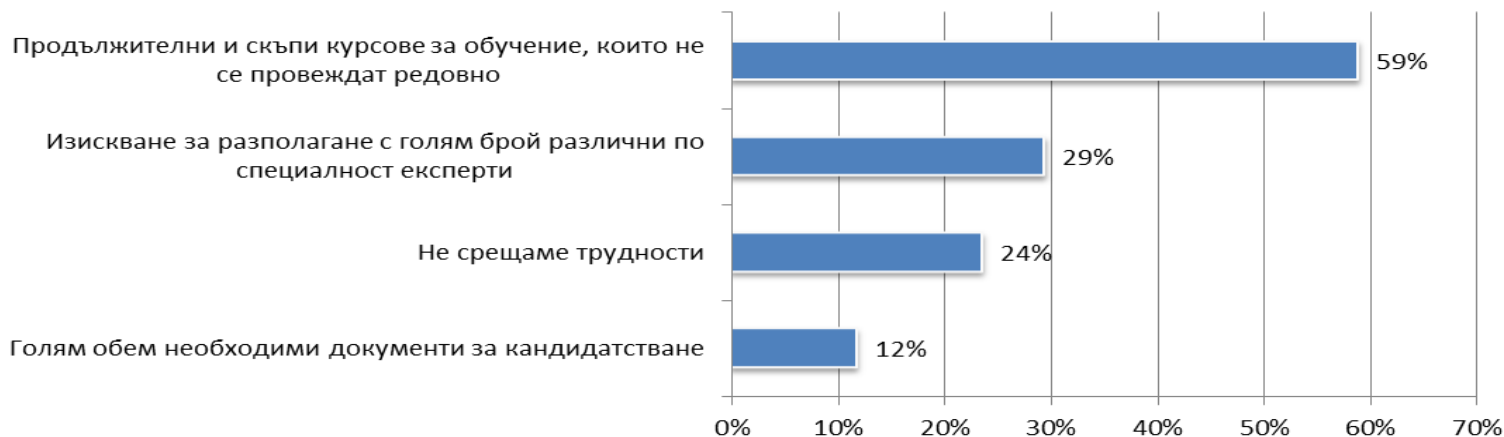
Енергийните одитори са добре установени на пазара и притежават значителен опит при извършването на обследвания.

Становища на енергийните одитори

Оценка на изискванията и процедурите по вписване в регистрите за извършване на енергийни обследвания

Основни трудности за вписване в регистрите на фирми, извършващи обследвания за енергийна ефективност на промишлени системи

Становища на енергийните одитори

Трудности и проблеми при изпълнението на обследвания за енергийна ефективност на промишлени системи в съответствие със законодателните изисквания

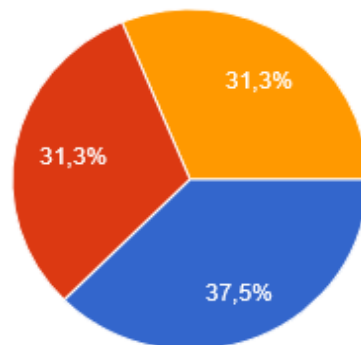

Основните трудности при изпълнението на обследвания за енергийна ефективност са:

- **ограниченото вътрешно измерване на енергийните потоци;**
- **нелоялна конкуренция на пазара за енергийни обследвания, свързана с ниско качество на продукта при занижени цени;**
- **недостатъчно синхронизирани данни за материалните и енергийни потоци.**

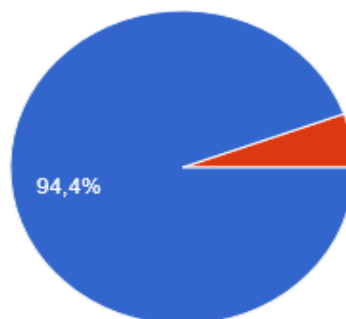
Становища на енергийните одитори

Оценка на структурата и съдържанието на одитите по образец, изискуеми по процедурите и схемите за безвъзмездно финансиране

- Разбираеми, достатъчно конкретни и фокусирани върху предлаганите мерки
- Не могат да се отчитат разнообразните за различните кандидати състояния на обектите и обсъжданите мерки
- Добре е ако частично подходът за одит по образец се пренесе и върху обследванията за енергийна ефективност, изпълнявани по изи...

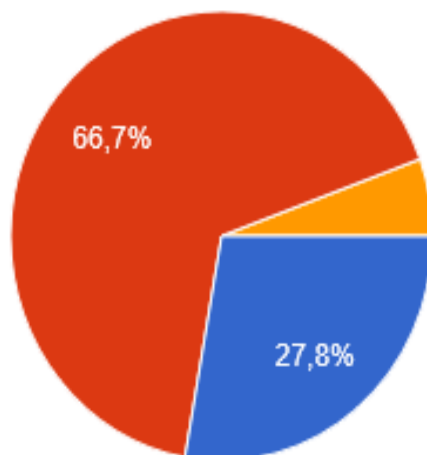
Подпомагат подготовката на документи за кандидатстване за получаване на удостоверения за енергийни спестявания на свои клиенти

- Да
- Не

Становища на енергийните одитори

Становище за действащите методики за оценка на енергийните спестявания

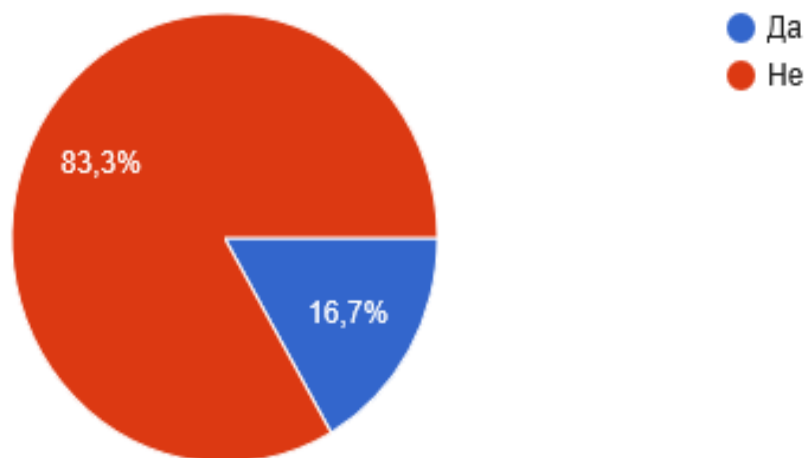

- Методиките са удобни за прилагане, гарантират достоверност на оценките при приемливи разходи за използването им
- Методиките са удобни за прилагане, но не са приложими за голям брой често срещани мерки
- Не можем да преценим

- **Методиките са оценени като удобни за прилагане от над 90% от анкетиранияте;**
- **Въпреки това, 2/3 от тях считат, че методиките не са приложими за голям брой често срещани мерки.**

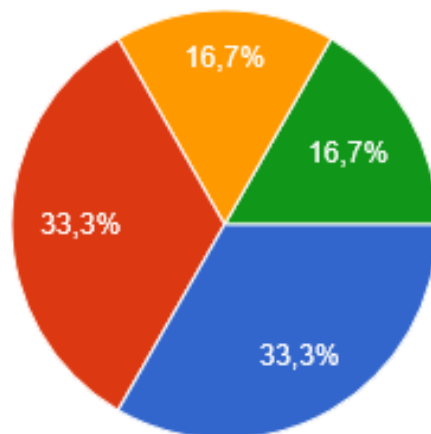
Становища на енергийните одитори

Участие на енергийните одитори като страна в договори с гарантиран резултат

Становища на браншови и неправителствени организации

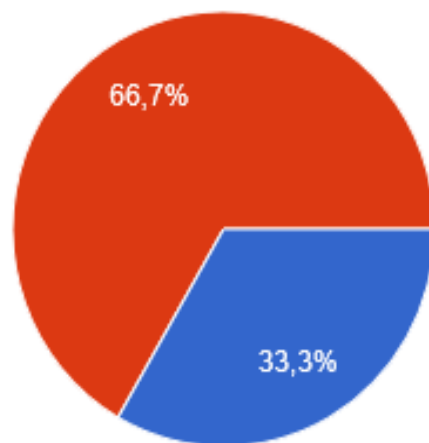
Оценка на ползата от извършваните обследвания за енергийна ефективност съгласно изискванията на закона

- Висока оценка - насочват към разработването и реализацията на ефективна дългосрочна програма...
- Положително - помагат да се решават текущи проблеми на енергопотреблението
- Не особено високо - само се изпълняват задълженията по закона, без да се получават нови...
- Нямам мнение

Над 2/3 имат положителна оценка

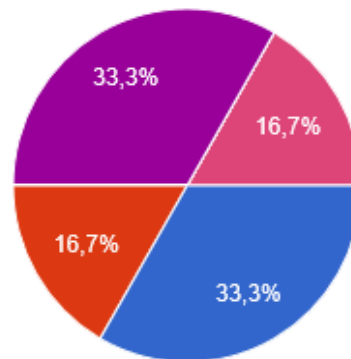
Интерес към търговията с удостоверения за енергийни спестявания

- Предимно търговците на енергия
- Предимно търговците на енергия и частично предприятия с голям обем постигнати енергийни спестявания

Становища на браншови и неправителствени организации

Подходи за компенсирание на извършените от търговците на енергия разходи за постигане на индивидуалните цели за енергийни спестявания

- За сметка на постигнати икономии на енергия при самите търговци
- Приходи от договори с гарантиран резултат
- Приходи от продажби на енергоспестяващо оборудване
- Приходи от консултантски услуги
- С увеличени цени на енергоносителите
- Нямам мнение
- Комбинация от изброените

Извършените от търговците на енергия разходи за постигане на индивидуалните цели за енергийни спестявания ще бъдат компенсирани предимно за сметка на:

- увеличение на цените на енергоносителите;
- приходи от договори с гарантиран резултат;
- комбинация от мерки.

Предложения за подобрения в нормативната база

1. По качеството на енергийните одити.

- Има примери на нелоялна конкуренция между фирмите енергийни одитори, като се изпълняват енергийни одити с ниско качество при ниски цени.
- Подобряване качеството на одитите чрез регламентиране на минимални проверими изисквания.

2. По методиките за оценка на енергийните спестявания.

- Да се разшири броят и обхвата на специализираните методики за оценка на енергийните спестявания от системна гледна точка.

3. Курсове за обучение на енергийни одитори.

- Честотата на провеждането на курсове за обучения на специалисти трябва да се регламентира и да е ясна за всички заинтересовани страни.

4. Постигане на националната цел.

- Осигуряване на финансов механизъм за изпълнение на избория от държавата начин за постигане на националната кумулативна цел по чл. 7 от Директива 2012/27/ЕС, а именно – чрез схеми за задължителни енергийни спестявания (респективно задължени лица) или актуализация на НПДЕЕ по начин, позволяващ постигане на посочената цел чрез алтернативни мерки.

5. По индивидуалните цели.

- Да се коригира методиката за изчисляване на размера на вноската към фонд ЕЕ. Настоящият размер от 1000 лв./MWh спестена енергия е преувеличен.
- Да има задължение/стимул за крайните потребители да осъществяват мерки и да сътрудничат на търговците чрез информация за консумация, оборудване и др.

Предложения за подобрения в нормативната база

6. По удостоверенията за енергийни спестявания.

- Предлага се да се прецизират изискванията за изчисляване съотношението между стойността на инвестицията спрямо енергийните спестявания.
- Да се стимулира законодателно връзката между търговците на енергия и крайните потребители относно издаването на енергийни спестявания.
- Едно удостоверение да може да се ползва неколккратно в рамките на техническия му живот, а не еднократно, понеже то носи ежегодни енергийни спестявания.

7. По търговията с УЕС.

- Да се регламентират мерки за структуриране и организиране на пазар за търговия с удостоверения за енергийни спестявания.
- Да се въведат ясни и достатъчно универсални правила за прехвърляне на енергийните спестявания.

8. По нови сгради с близко до нулево потребление.

- Да се изпълни изискването на Директивата за енергийните характеристики на сгради от 1 януари 2019 г. заетите или притежавани от публични органи нови сгради да бъдат с близко до нулево нетно потребление на енергия.

9. По Стандарта по енергиен мениджмънт ISO 50001.

- Няма подходяща позиция и указания в коя от групите на стандартните мерки в рамките на Резюмето за резултатите от обследванията за енергийна ефективност на промишлени системи да се представи тази мярка.
- Предлага се да се обособи допълнителна и насочваща точно към тази мярка позиция към групите мерки в Резюмето.

10. По резюмето на обследването за енергийна ефективност на сгради.

- Да се опрости резюмето на обследването за енергийна ефективност на сгради. В настоящия му вид то прилича по-скоро на доклад по образец, отколкото на резюме.

Предложения за подобрения в нормативната база

11. По синхронизиране на изискванията на ЗУТ и ЗЕЕ.

- Предлага се да се синхронизират изискванията на ЗУТ и ЗЕЕ. Има затруднения със сертификатите за проектни енергийни характеристики и изискванията на двата закона.

12. По реферативните стойности на коефициенти за определяне на първичната енергия и спестените емисии.

- Към Наредбите за допустимите мерки, за обследвания на промишлени системи и сгради има таблици с реферативни стойности на коефициенти за определяне на първичната енергия и спестените емисии. Тези стойности в различни периоди от време се различават от стойности за същите параметри в други нормативни документи, които се прилагат от крайните потребители.
- Предлага се да се въведат указания относно безконфликтното използване на тези референтни стойности в обследванията за енергийна ефективност..

13. За крайни потребители, които оперират като цехове или обособени производства на територията на бивши приватизирани заводи.

- Предлага се включването в енергийната система на страната на крайни потребители, които оперират като цехове или обособени производства на територията на бивши приватизирани заводи.

14. За подписване с КЕП.

- Да има възможност за подписване с КЕП на всички изискуеми документи, за които се полага саморъчен подпис.

15. За фотоволтаични инсталации.

- Да се въведат облекчени процедури за инсталиране на фотоволтаични инсталации. Стимулиране чрез финансови облекчения при лични инвестиции във фотоволтаици.

Предложения за подобрения в нормативната база

16. Санкции за предприятия без енергийни обследвания.

- АУЕР да започне да глобява предприятия, които не са изготвили одити по чл.57 или не са ги направили отново в законово установения срок.

17. Бюлетини с добри практики.

- Регулярно изготвяне на официални бюлетини с добри практики при обследване за енергийна ефективност, въвеждането на ефективни мерки за икономия на енергия и получаването на удостоверения за енергийни спестявания.

18. Разширяване и уплътняване на газоразпределителната мрежа.

- За строителство на подземна инфраструктура са необходими сериозни инвестиции и преминаване през много тежки процедури. Предлага се рационално опростяване на тези процедури.

19. Обследване на уличното осветление в общини.

- Предлага се формулярът на резюмето да се промени, за да може всички населени места в рамките на общината да се опишат в едно резюме, а не в отделно за всяко населено място.

Проблеми и предложения от преведените срещи

1. Съществува опасност разходите за придобиване на удостоверения или за изплащане на съответни санкции за неизпълнение на индивидуалните цели да се прехвърлят върху цените на енергоносителите и оттам – върху крайните клиенти.
2. Има примери на изпълнени договори с гарантиран резултат, изпълнено по проекти за осветление на общини. Проблеми – несигурност в плащанията, бюджетите на общините и др.
3. Предлага се да се обсъди въпросът за независимостта на енергийните одитори. Има мнение, че те не следва да извършват други дейности – продажба на оборудване, енергоносители и др. Те могат да деформират одитите в посока на предлаганите от тях услуги, като предлагат приоритетно решения, насочени към техните продукти.
4. Има неясноти относно приложимостта на Специализираните методики за оценка на енергийните спестявания приети с ПМС 36/15.02.2013 г. Съгласно въвеждащите текстове те са приложими за промишлени системи, за които не е извършено обследване по реда на законодателството. От днешна гледна точка това са ограничен брой.
5. През последните няколко години успешно бяха изпълнени процедури по безвъзмездно частично финансиране на значителен брой проекти за енергийна ефективност (в големи и МСП). Процедурите на практика са приключили, резултатите са верифицирани, а крайните плащания - извършени. Предлага се обществеността да бъде широко информирана за крайните резултати, а бизнеса и специалистите – със задълбочени анализи в секторни и регионални разresi, по видове мерки, видове оборудване, показатели за ефективност и др. Това ще бъде особено важна информация и ориентири за участниците на пазара за енергийни услуги

Становище от АУЕР

Предложенията като цяло са правилни, разумни и обосновани

По бележката, касаеща сгради за които следва да се издава сертификати за енергийни характеристики се посочва, че:

- **има ясна дефиниция;**
- **а в Закона за обществените поръчки се съдържат клаузи, в които приоритет може да се даде на оборудване с по-високо к.п.д., а не на най-ниската цена.**

Становище на Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Предложенията са добре обмислени и обосновани и заслужават вниманието на институциите

Коментари по бележките и предложенията:

1 По качеството на енергийните обследвания:

- да се засилят мерките по контрол от браншовите организации и държавата;**
- по-ефективно използване на измервателните прибори и информационните технологии;**
- грижи за повишаване на квалификацията;**
- популяризиране на добрите практики.**

2. По резюмето за обследване на сгради

- Подготвят се промени в ЗЕЕ съгласно нови Европейски директиви, в които резюмето може да се прецизира, без да се опростява необосновано.**
-

3. По методиките за оценка на енергийните спестявания

- Да се повишат нормативно изискванията за квалификация на специалистите в групите за подготовката им.**

Становище на Министерство на регионалното развитие и благоустройството

4. По курсовете за обучение на консултантите

- **Счита се, че въпросът е нормативно уреден с наредба.**

5. По постигането на националната цел за ЕЕ

- **Алтернативните мерки не могат самостоятелно да осигурят постигането на кумулативната национална цел. Необходим е комбиниран подход от схеми за задължения и алтернативни мерки.**

6. По въпроса за нови сгради с близко до нулево потребление

- **Транспонирането на Европейската директива се урежда от ЗЕЕ, а не от Закона за устройство на територията (ЗУТ).**

7. По синхронизирането на ЗУТ и ЗЕЕ във връзка с издаването на сертификати за енергийни характеристики на нови сгради

- **Подкрепа се предложението за синхронизиране.**

8. По предложенията, свързани с договорите с гарантиран резултат

- **По принцип се подкрепят, като се разгледат в детайли в работна група.**

КРАЙ НА ПРЕЗЕНТАЦИЯТА

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Д. БАЕВ

0888 22 65 27

dbaev41@gmail.com